

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1983/45

KARAR NO : 1983/75

ÖZET: Sıkıyönetim ilân ve faaliyetleri ne ilişkin olmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Ahmet Sarıkaya ve arkadaşları

O L A Y : Sanık Ahmet Sarıkaya Eylül 1981 tarihinde kendisine ait Lama marka tabancasını 10 binlira karşılıklı sanık Şevki Şahin 'e sattığı, diğer sanık Şevki Şahin b tabancayı sanık Tahir Çörtürk'e emanet bıraktığı, ayrıca sanık Şevki Şahin Simit Vesso marka tabancasını sanık Mevlüt Baş'a 15.000 lira karşılığında sattığı ve sanıklardan Hakkı Şahin'in bu silah satışında aracılık yaptığı iddia olunarak sanık Ahmet Sarıkaya ve Şevki Şahin'in silah satışı yapmak ve Hakkı Şahin 'in satışa aracılık yapmak suçlarından 6136 sayılı Yasa'nın 12/1. ve sanık Mevlüt Baş'ın eyinde silah bulundurmamak suçundan 6136 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesine göre cezalandırılmaları istemiyle Samsun C. Savcılığı'nca haklarında kamu davası açılmıştır.

Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi; 27.7.1982 gününde, 1982/64-199 sayılı ile; sıkıyönetim komutanının dava dosyasını görevsizlik kararı verilerek gönderilmesini istemesi nedeniyle görevsizlik kararı vermiştir.

Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi; 1.2.1983 gününde esas 1982/375 sayılı ile; Askeri Yargıtay ilâmlarına ferdin silah satışının 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesine uygun olacağı görüşü belirtildiğine göre görevli yargı yerinin tesbiti için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Ali Suat Erkoç, Yaşar Çiftçioğlu, Ergun Argon ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı, 7.3.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Demir Akarsu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Adli Yargı yerinin kararındaki gerekçeye göre sıkıyönetim komutanının görev yeri nünden yetkisi ancak 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri kapsamına giren suçlar hakkındadır. Kanun koyucu sıkıyönetim askeri mahkemelerinin iş hacminin artmamasını ve etkin görev yapabilmesini sağlamak amacıyla 1402 sayılı Yasa'nın 13/2. ve 15/3. maddelerinde

sıkıyönetim ilânına neden olan daylara ilişkin veya sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin suçlara ait davaların gerekirse adli yargı yerinde görülebilmesi için sıkıyönetim komutanına sadece 1402 sayılı Yasa kapsamına giren suçlara ait davaların Adli Yargı yerine gönderme yetkisi vermiştir. Bu gibi hallerde adli yargı organları görevsizlik kararı vermeyecektir. Sıkıyönetim mahkemesi her an görevsizlik kararı verebilir, sıkıyönetim komutanının soruşturma istemi görev yönünden sıkı önetim mahkemelerini bağlayıcı nitelikte değildir. Aksi takdirde sıkıyönetim mahkemelerinin görevsizlik kararı vermeme si soruşturma emri ile gelen bütün davalarda görevli olduğunun kabulü gerekecektir.

Kanun koyucununun sıkıyönetim mahkemelerini bağlayıcı amaç gütmeyeceği ortadadır.

Atılı suç, Çarşamba İlçesini de kapsamına alarak Samsun İlinde 12.9.1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden sonra Eylül 1981 tarihinde işlenmiştir.

Suçun, sıkıyönetim ilânından sonra işlenmesi nedeniyle görevli yargı yerini belirlemede 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin gözönünde tutulması gerekir. Anılan maddenin uygulanmasının önkoşulu ise; suçun, bu maddede sayılan suçlardan olması ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmasıdır. 6136 sayılı Yasa kapsamına giren suçlar 15. maddesinin (2) fıkrasında yer almaktadır. Suçun, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunup bulunmadığına gelinece; öncelikle sanığa atılı eylemin niteliğinin araştırılması gerekir. Zira mahkemeler uygulanması istenen yasa maddeleri ile değil eylemlerle bağlıdırlar. Davanın konusu olan bir hırsızlık olayının tahkikatı sırasında Köksal Demirtürk adındaki şahsın evinde çalınan eşyalarla birlikte Simit Vesson marka tabancanın da çalındıktan sonra sanık Hakkı Şahin'in aracılığı ile sanık Mevlüt Baş'a satıldığı sanık Ahmet Sarıkaya İlkokul Müdürü olup kendi beyanına göre paraya ihtiyacı bulunması nedeniyle sanık Tahir Çörtürk'e tabancasını satma olayından ibarettir.

Hernekadar sanıklardan üçü hakkında 6136 sayılı Yasa'nın 12/1. maddesi ile ve sanık Mevlüt Baş'ın 13/3. maddesi ile cezalandırılması istenmekte ise de; iddianamedek olayın anlatış biçimi ile dosyada yer alan diğer belgeler ve anlatımlardan sanıkların eyleminde silah ticaretine ve yayılmasına dayanan bir nitelik bulunmayıp sadece bireysel bir tek olay ölçüsünde kaldığı anlaşılmaktadır.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 2.6.1982 günlü, esas 1982/1965, karar 1982/3019 sayılı kararında da belirtildiği gibi 6136 sayılı Yasa'nın 12/1. maddesinde yer alan atılı silahlarla mermileri yurda sokmak, buhları ülkede yapmak bir yerden diğer yere taşımak, yollamak ve satışa amacıyla bulundurmamak olgularında bireysellik değil kendi için ve yaygın davranışlara değinilmiştir. Ancak bireysellikten uzak silah yayılmasına ve ticaretine yönelik davranışlar yasanın 12/1. maddesi ile karşılanmalıdır. Olaydaki tek eyleme ilişkin ve tekrarlanmış bir uğraşı içermeyen bireysel satış ise 6136 sayılı

Yasa'nın 13. maddesi içerisinde değerlendirilip, çözümlenmesi gereken sınırlı bir yasak eylem oluşturmaktadır.

Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulunca da 31.5.1982 günü, 146/252 ve 206/258 sayılı kararlarla yukarıda yazılı koşullarla sınırlı ve bireysel tabanca satışının ve elde ettirmesinin 6136 sayılı Yasa'nın 12/1. maddesi ile değil 13/1. maddesi ile cezalandırılmasını, olayın tehlike ögesine bağlı sınırlılık konusuna 6136 sayılı Yasa'da yazılı yasak ve yaptırımlarla ilgili önem sıralamasına uygun düşeceği doğru ve adil bulunacağı benimsenmiştir.

Bu durumda sanıkların suçunun sübutü halinde eylemin 6136 sayılı Yasa'nın 13/1 maddesinin uygulanmasını gerektiğine göre, suçun 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin önkoşulu olan sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmadığı hususunu içerip içermediği araştırılmalıdır.

İncelenen dosya içeriğinde sözkonusu ayrı olaylara ilişkin tabanca satışlarının bireysel ve örgütsel olaylarda kullanıldığını gösteren veya bu amaçla bulundurulduğunu belirleyen hiçbir somut kanıt rastlanmamıştır.

Bu nedenlerle sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan suça ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Aske Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle, Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 27.7.1982 günlü, ve 1982/64-199 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 7.3.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kenan Terzioğlu

Üye
İsmail Oğuz

Üye
Nevzat Doğan

Üye
Ali Suat Erkoç

Üye
Yaşar Çiftçioğlu

Üye
Ergun Argon

Üye
Nail Yücel